

Datum 2019-05-29
Diarienummer 0504/19

Utbildningsdepartementet

Göteborgs Stads yttrande över remissen Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle

Göteborgs Stad ser positivt på utredningens förslag och anser att det ligger i linje med vad som krävs för att stärka och utveckla möjligheten för alla barn och elever att göra väl övervägda utbildnings- och yrkesval fattade utifrån goda kunskaper samt öka likvärdighetsperspektivet vid utbildnings- och yrkesval. Göteborgs Stad tillstyrker därmed utredningens förslag, med hänsyn tagen till nedanstående synpunkter.

Förtydligande av elevers tillgång till individuell karriärvägledning

Göteborgs Stads bedömning är att det är stor skillnad att vägleda vuxna inför vuxenutbildning eller andra framtidsmål. Skollagen är inte tydlig nog att det är skillnad och därför bör det förtydligas att vuxna elever ska ha tillgång till individuell karriärvägledning efter sina behov.

Skärpning av kraven på att erbjuda individuell karriärvägledning vid vissa tillfällen

Göteborgs Stads bedömning är att det kommer att innebära en utmaning att säkra tillgången till karriärvägledare för att omhänderta uppdraget varför förslaget bedöms svårt att genomföra praktiskt.

Samtliga elever på gymnasieskolans introduktionsprogram, inte bara elever på språkintrouktion, bör omfattas av erbjudandet av individuell karriärvägledning vid upprättandet av individuella studieplaner samt om de på grund av ålder inte kan påbörja annan utbildning inom gymnasieskolan.

Förstärkning av det generella karriärvägledningperspektivet i olika ämnen

För gymnasieskolan och gymnasiesärskolan föreslår utredaren att den generella karriärvägledningen kan stärkas i de inledande kurserna i det gymnasiegemensamma ämnet samhällskunskap. Dock har nuvarande läroplaner i samhällskunskap redan nu det centrala innehållet med arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Ämnet bör därför inte utökas med ytterligare innehåll då det redan nu råder viss utrymmesbrist. Alla elever på introduktionsprogram läser inte samhällskunskap och får därmed inte del av innehållet.

Göteborgs Stad anser att det är positivt att tidiga åldrar nås genom nya skrivningar i befintliga ämnen. Det förekommer dock trängsel i flera ämnen även inom grundskolan, varför förslaget kan medföra ytterligare ökad trängsel.

Tilldelning av tid för generell karriärvägledning i form av framtidsval

Göteborgs Stad ser positivt på inslaget framtidsval men ser brister i utredningen. När det gäller nybörjarspråk anser staden att framtidsval inte ska införas om elevernas möjligheter till att välja nybörjarspråk minskar.

Vidare finns det ett behov av inslaget framtidsval på alla gymnasieskolans introduktionsprogram då det skulle öka elevgruppens möjlighet att erövra dessa kompetenser. Framtidsval bör också, anpassad för vuxna elever, finnas med även inom ramen för komvux.

Göteborgs Stad delar inte fullt ut utredarens bedömning att minskningen av elevens val, till förmån för framtidsval, inte innebär någon kostnadsökning. Om framtidsval ska genomföras med relevant innehåll med god kvalitet, såsom exempelvis studiebesök eller att karriärvägledare arbetar tillsammans med andra lärare i olika moment, ser staden en risk för att skolhuvudmännens kostnader kommer att öka jämfört med dagens kostnader för elevens val.

Göteborgs Stads bedömning är också att bristen på karriärvägledare kan göra att det blir svårt att upprätthålla en hög kvalitet i framtidsval. Införandet av framtidsval kommer också, enligt stadens bedömning, medföra behov av kompetensutvecklingsinsatser på olika områden för nu verksamma studie- och yrkesvägledare. Detta kan dessutom innebära kostnader både för utbildningen och för vikarier.

Övriga synpunkter

Göteborgs Stad bedömer att utredningen inte i tillräckligt hög grad fokuserar på elever i särskola och särskolan kommenteras summariskt, särskilt med tanke på att dessa elever har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Bedömningar och analyser saknas också i utredningen avseende hur praktisk arbetslivsorientering (PRAO) kan knytas ihop och utvecklas vid genomförandet av betänkandets övriga förslag.

Förslagen i utredningen innebär en ambitionshöjning vilket medför en kostnadsökning för skolhuvudmännen. Utredningens föreslagna finansiering via statsbidraget omfattar de tre första åren av införandet, kostnaden kommer därefter att åvila kommunerna. Göteborgs Stad anser att kommunerna fortsatt bör kompenseras till dess att den förväntade högre genomströmningen i gymnasieskolan får ekonomiska effekter motsvarande de kostnadsökningar som den ökade ambitionsnivån innebär om det visar sig ta mer än tre år.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen antecknade representanterna från D som yttrande en skrivelse från den 22 maj 2019, enligt bilaga A.

Representanterna från V och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 28 maj 2019, enligt bilaga B.

Göteborg den 29 maj 2019
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yttrande angående - Utbildningsdepartementets remiss Framtidsval -Karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4)

Yttrande

Göteborgs Stad har 2019-05-31 erhållit rubricerat ärende på remiss. Göteborgs Stad ser positivt på utredningens förslag och anser att det ligger i linje med vad som krävs för att stärka och utveckla möjligheten för alla elever att göra väl övervägda utbildnings- och yrkesval fattade utifrån goda kunskaper samt öka likvärdighetsperspektivet vid utbildnings- och yrkesval.

I SOU 2019:4 Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle föreslås ett paket med fem förslag som sammantaget ska leda till en stärkt studie- och yrkesvägledning. Att man vill ta ett krafttag kring denna viktiga del av skolväsendet ser vi som positivt. Dock ser vi med viss oro på punkten som berör det föreslagna kunskapsområdet framtidsval på 80 timmar i högstadiet, som studie- och yrkesvägledare (SYV) ska undervisa i. Redan i dag råder det brist på utbildade studie- och yrkesvägledare. Det kommer dröja innan vi kan lösa kompetensförsörjningen inom yrket i Göteborg. Vi vet heller inte om söktrycket på utbildningsplatser kommer bestå då innehållet i SYV-tjänsterna inom grundskolan förändras avsevärt. Det finns en överhängande risk att de SYV:are som inte önskar undervisa en stor del av sin tid lämnar grundskolan. Det är av yttersta vikt att precisera uppdraget så att arbetsbördan inte blir för tung varken för SYV:are eller lärare. Det får inte handla om att lägga på ytterligare arbetsuppgifter. Det är viktigt att organisationerna ges möjlighet att organisera verksamheterna så att man både har utrymme för framtidsval och goda förutsättningar att kunna erbjuda eleverna enskild studie- och yrkesvägledning efter behov. Krav på ”ämnet framtidsval” i kombination med brist på SYV:are, snäv budget eller en sårbar organisationen får i slutänden inte leda till att det är lärarna som får på sitt bord att hålla i framtidsvalen och därmed ytterligare arbetsbörda.

Vidare saknar vi att det i utredningen inte finns krav på studie- och yrkesvägledarexamen. I utredningen menar man att det helt enkelt inte är möjligt att lägga ett sådant krav då det är en stor brist på studie- och yrkesvägledare. Istället hänvisar man till att på lång sikt, när behovet av

studie och yrkesvägledare är tillfredsställt, kan man tänka sig att se över behörighetskravet. Det ser vi som en brist. Kommer behovet någonsin att bli tillfredsställt? Hur länge ska arbetsgivaren kunna anställa obehöriga vägledare? Vi ser en risk i att obehöriga vägledare kan äventyra tillgång och kvalitet på vägledningen, vilket är problematiskt ur ett likvärdighetsperspektiv.

Vi anser att studie- och yrkesvägledning behöver stärkas men vi tror inte att förslaget om framtidsval, i den form det nu föreslås, är den rätta vägen för framtidens vägledning. Vidare ser vi det nödvändigt att man på sikt inför ett krav på examen för studie- och yrkesvägledare för att säkra upp likvärdighetsperspektivet.

Yttrande angående – Remiss Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4)

Yttrandet

I Utbildningsdepartementet slutbetänkande föreslås fem åtgärder som syftar till att ge alla elever möjlighet att göra välgrundade utbildnings- och yrkesval. Vi anser att förslagen i huvudsak är bra men vänder oss emot det föreslagna bytet av begrepp. Att ersätta begreppen studie- och yrkesvägledning och studie- och yrkesvägledare med karriärvägledning respektive karriärvägledare anser vi skulle innebära en negativ förändring. Studie- och yrkesvägledning är ett vedertaget begrepp som betonar att det rör sig om val inom både studier och yrkesliv. Karriär är ett mycket snävare begrepp som de flesta förknippar med status och strävan efter framgång i arbetslivet, vilket också riskerar att påverka elevers förväntan på innehållet i vägledningen. Karriärvägledare är därför ett betydligt sämre ord för att beskriva det uppdrag som studie- och yrkesvägledare har. Den föreslagna begreppsförändringen är inte heller nödvändig för att genomföra övriga förslag i betänkandet.